

Merikarvian kunta
kirjaamo@merikarvia.fi

Viite Lausuntopyyntö 20.11.2025

Aihe Merikarvia, Krookka, Friikoolintien asemakaavan muuttaminen, luonnos

Merikarvian kunta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Krookan eteläosan (Friikoolintie) asemakaavan muutoksesta.

Kaavaselostuksen mukaan asemakaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen vetovoimaa matkailutoiminnan tarpeisiin ja mahdollistaa kohteessa kaksi erillistä tonttia. Kaavamääräysten osalta tavoitteena on matkailua palvelevien rakennusten korttelialueen kaavamääräyksen tarkistaminen asumiseen käytettävän pinta-alan osalta. Kaava-alue on kunnan omistuksessa ja nykyisellään käyttämätön. Alueella sijaitsee vanha varastorakennus, joka tultaisiin purkamaan alueelta.

Alueella on voimassa Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, jossa alue on osoitettu satama-alueeksi ja maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, Krookka, Ylikylä. Kohdetta koskee suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Alueella on voimassa Merikarvian Kirkonkylän-Tuorilan osayleiskaava (1994) Osayleiskaavassa alue on osoitettu Vesiliikenteen alueeksi / kalastussatamaksi.

Kirkonkylän asemakaavassa (Krookan asemakaavan muutos eteläosa 2022) suunnittelualue on osoitettu Matkailua palvelevien rakennusten korttelialueeksi (RM-3), Lähivirkistysalueeksi (VL) ja katualueeksi.

Alueen kulttuuriympäristö

Merikarvian Krookka oli 1900-luvun alkupuolella merkittävä silakanpyynnin keskus. Suojaisan satama-alueen laidalle on muodostunut tiivis kylä, jossa on vanhoja rantahuoneita ja joukko asuinrakennuksia. Kunelinerällä on kaksi ryhmää rantahuoneita ja verstasrakennus. Sataman eteläpuolella on savustamorakennuksia, joista osa on muutettu ulkoasultaan. Brandinviikin pohjukassa on komea mansardikattoinen huvilatyyppinen asuinrakennus. Alueella on toiminut myös tynnyreitä ja kalansäilytysastioita valmistaneita verstaita. Krookan maisemakokonaisuuteen liittyy myös Ylikylän vanha puinen kansakoulu vuodelta 1898. Alakylän Riipperinviikin rannalla on ryhmä vanhoja rantahuoneita, joiden päädyt avautuvat merelle.

Satakunnan maakuntakaavan inventoinnin (2023) mukaan alueen arvot perustuvat merenkulun ja kalastuksen luomaan maisemaan rantahuoneineen ja asuinrakennuksineen. Arvoina ovat historiallinen, rakennushistoriallinen ja maisemallinen.

Kaava-alueella sijaitseva venevaja on valmistunut arviolta 1920-luvulla ja on inventoitu vuonna 2010 B-luokkaan (lievemmin suojeltava kohde).

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Satakunnan Museo näkee, että kaava-alueen muutos matkailutoiminnan tarpeisiin on mahdollinen. Myös uusia rakennuspaikkoja koskeva suunnittelumääräys ottaa riittävällä tavalla huomioon alueen ympäristön. Satakunnan Museo näkee kuitenkin, että kaavan sisällössä on kulttuuriympäristöä heikentäviä suunnitelmia, kuten olemassa olevan venevajan purkaminen.

Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa, luku 5.3.5 *Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön* todetaan, että ”Kaavamuutoksella ei ole huomattavia vaikutusta kaupunkikuvaan ja rakennettuun ympäristöön.”

Satakunnan Museo pitää kaavaan sisällytettyä suunnitelmaa purkaa rannassa sijaitseva venevaja huonona ratkaisuna. Vaja on ollut aikoinaan metsäyhtiöiden käytössä, ja siitä on lastattu sahatavaraa laivoihin. Merikarvia on tunnettu

sahoistaan ja saaristostaan, ja alueen kulttuuriympäristölle, maisemalle ja identiteetille olisi menetys, mikäli rakennus purettaisiin. Lisäksi kohde on arvotettu rakennusinventoinnissa luokkaan B – lievemmin suojeltava rakennus.

Edellä mainituiden seikkojen takia Satakunnan Museo esittää, että venevajalle etsittäisiin käyttöä ja se suojeltaisiin asemakaavassa sr-merkinnällä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Sanna Kuusikari

Tiedoksi

Varsinais-Suomen Ely-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä